

NYUGAT-MAGYARORSZÁGI EGYETEM
REGIONÁLIS PEDAGÓGIAI SZOLGÁLTATÓ ÉS KUTATÓ KÖZPONT

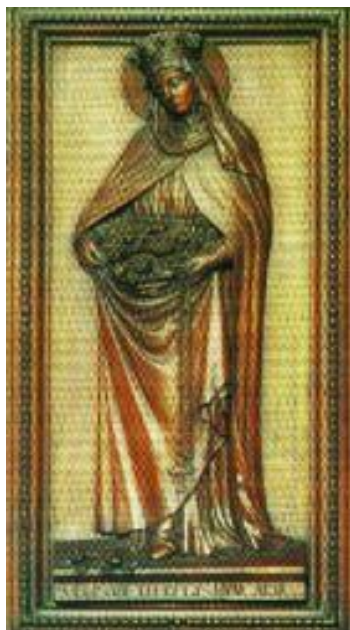
SAVARIA ORSZÁGOS TÖRTÉNELEM TANTÁRGYI VERSENY

10. évfolyam számára

2013/2014. TANÉV

ISKOLAI FORDULÓ

2014. január 14.

A tanuló neve:	
Az iskolája neve:	
Az iskolája címe:	
A felkészítő tanár neve:	
Elért pontszáma:	

A feladatlap összeállítója: B. Balogh Éva, szaktanácsadó

¹ Assisiben a Basilica di Santa Maria degli Angeli fa domborműve. In: Új Ember.
<http://ujember.katolikus.hu/Archivum/2007.09.09/1201.html> (2014. január 11.)

Kedves Versenyző! Válaszait olvashatóan írja le! Hiba esetén egyértelműen - egy áthúzással - javítson!**1. Írjon I-t az igaz, H-t a hamis állítás elé!**

- a) ___ Az ókori olimpiák legfőbb versenyszámai: stadionfutás, gerelyhajítás, pankráció, íjászat, birkózás, úszás.
- b) ___ A spártai nevelés célja volt, hogy a férfiak jó katonákká, a lányok nagy műveltségű anyákká váljanak.
- c) ___ Szolón a politikai jogok gyakorlását a vagyoni helyzethez kötötte, nem a származáshoz.
- d) ___ Az ókori görög tengeri hadviselésben nagy szerepet játszottak a három evezősoros (triérész) hadihajók.
- e) ___ Periklész idején megszületett a teljes körű politikai joggyakorlás. A metoikosok is választhattak.
- f) ___ Pheidiasz és Miron készítette a Parthenónon Pallasz Athéné templomát.
- g) ___ Az Erekteion templomának ion oszlopait nőalakok helyettesítik.
- h) ___ Rómában végveszély esetén diktátort választottak, aki később beszámolóval és felelősséggel tartozott a szenátusnak tetteiért.
- i) ___ Az ókori Rómában a XII táblás törvények többnyire nem tettek különbséget patríciusok és plebejusok között. A vagyoni helyzet számított a büntetések kiszabásánál.
- j) ___ Hadrianus leghíresebb véderőművét (mintegy 80 km) Britanniában építette.
- k) ___ A Frank Birodalom központja Kis Pipin hódításai miatt Rómában volt.
- l) ___ A magyarok letelepedése tervszerű volt. Védekezési szempontok határozták meg. A hirtelen támadás elleni védelem miatt a folyóvölgyek kijárait, az átkelőhelyeket szállták meg. A fontosabb nemzetségeket, vezetőket védőgyűrűvel vették körül.

a	b
c	d
e	f
g	h
i	j
k	l
.../12	

2.A) Nevezze meg, melyik istenre jellemzőek az alábbiak!

- a) Borral telt amphora, szőlőfürt a jelképe. _____
- b) Háromágú szigony a jelképe, a görög mitológiában a tengerek istene. _____
- c) Villám a jelképe, a mitológiában ő a római istenek uralkodója. _____

Húzza alá a megadott lehetőségek közül, hogy Epidaurosban melyik istennek volt szentélye! (d)

Hádésznak, az alvilág istenének vagy Aszklépiosznak, a gyógyítás istenének

a	b
c	d
e	f
g	h
.../8	

2.B) Nevezze meg, milyen épület látható a képen! _____ (e)

2

Húzza alá a képen látható építményre jellemzőket! (f-g)

orchestra, fríz, boltív, szkéné, agora

3.A) Írja a vonalra a jellemzők alapján felismert történelmi személyiség nevét!	a	b
a) Ő kezdte építtetni az Amphiteatrum Flaviumot _____	c	d
b) Filozófus császár, Hadrianus adoptált fia, híres műve az Elmélkedések. _____	e	f
c) A hunok fejedelme, "Isten ostora", 451-ben Catalaunumnál ütközött meg a rómaiakkal. _____	g	h
d) Bizánci császár. Taktika című művében leírta a magyarok harcmódorát és fegyverzetét. _____	i	j
e) Velencei származású szerzetes. I. István fiának nevelője. Csanádi püspök. István halála után részt vett a Vazul fiak hatalomra segítésében. Pogány lázadók ölték meg _____	k	
f) Szász uralkodó, Merseburg közelében 933-ban legyőzte a magyarokat _____		
3.B)		
Húzza alá a szent nevét, akinek a nevéhez kapcsolódik a feladatlap borítóján ábrázolt „rózsacsoda”!(g)		
Árpád-házi Szent Margit, Árpád-házi Szent Erzsébet, Szent Hedvig		
Mutassa be röviden a szent életét! (h-k)		

4. A)	a	b
Egészítse ki a mondatokat!	c	d
a) _____, az egyetlen istenben s az ő prófétájában, Mohamedben való hit.	e	f
b) Napi _____ ima Mekka felé fordulva.	g	h
c) A Ramadán havi _____ megtartása.	i	
d) Kötelező alamizsnaosztás, a _____ támogatása.		
e) Minden igazhitű életében legalább egyszer _____ a szent városba, Mekkába.		
Nevezzen meg két előírást, ami ehhez a valláshoz kapcsolódik!		
f) _____		
g) _____		
Nevezze meg a vallás szent könyvét!		
h) _____		
Adjon címet a fenti felsorolásnak (a-e pontokban foglaltak)!		
i) _____		

5.A) Milyen esemény, időpont köthető a felsorolt történelmi helyszínekhez?

HELYSZÍN	ESEMÉNY	IDŐPONT
Vereckei-hágó	a)	b)
c)	d)	955
Ménfő	e) Aba Sámuel és _____csatája. Aba Sámuel veresége.	f)
Pilis	g)	1213

a	b
c	d
e	f
g	
.../7	

6. Mi a közös bennük?

- a) Wartburg vára, jáki templom, mainzi dóm, wormszi székesegyház _____
- b) Mester, legény,remek, a minőség megőrzése _____
- c) a keresztény hit védelme, a „sírók” vigasztalása, erő,ügyesség, hűség bátorság _____
- d) Oxford, Padova, Párizs, Bologna _____

a	b
c	d
e	f
g	h
.../8	

Miért nem illik az a) feladat felsorolásához a mellékelt kép? _____ (e)

Húzza alá a stílusjegyek közül azokat, amelyek az a) pontban szereplő épületekre jellemzőek! (f-g)

tömör falak, kupola, rózsablak, csúcsíves boltozat, félköríves dongaboltozat, támpillérek

³.Milano. A fotót készítette:B. Balogh Éva.(2013.július.17.)

7. A) Írja az állítások betűjelét ahhoz az uralkodóhoz, akire az jellemző!

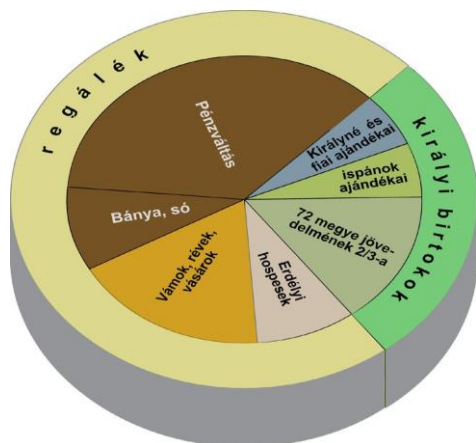
Árpád fejedelem	
Géza fejedelem	
Orseolo Péter	
I. Andrásh	
I. Géza	
Szent László	
Könyves Kálmán	
III. Béla	
II. Andrásh	

- a) Szent István király lánytestvérének a velencei dogéval 1009-ben kötött házasságából született.
- b) Legmaradandóbb intézkedése a királyi kápolna és a kancellária szétválasztása volt.
- c) Túlzó birtokadományozása miatt az elégedetlenek (főként a serviensek) sérelmeiket orvosló oklevél kiadására kényszerítették az uralkodót
- d) Az ő vezetésével érkezünk a Kárpát-medencébe.
- e) Törvénykezésében a legfontosabb feladat a magántulajdon védelme volt.
- f) A német segítségért cserébe hűbérül ajánlotta fel az országot III. Henriknek.
- g) Uralkodása alatt III. Henrik kétszer is megtámadta az országot.
- h) Quedlinburgba I. Ottóhoz követeket küldött.
- i) A szentté avatások politikájával bizonyítani kívánta, hogy Magyarország „Mária országa” és nem Szent Péteré, azaz István egyházalapító, s így kinyilváníthatta függetlenség iránti igényét.
- j) Megalapította a váci és a garamszentbenedeki (1075) székesegyházat.
- k) Törvényeiben ő is védte a magántulajdont, de már enyhített a szigorú büntetéseken.
- l) Háborúkat vívott Velencével Dalmácia megszerzéséért.
- m) Felesége Capet Margit. A francia dinasztikus kapcsolat kulturális téren is fontos volt. Megtelepedhettek királyi támogatással a művelt ciszterci szerzetesek Zircen, a Pilisben, Szentgotthárdon

7.B)

Nevezze meg, (Szent) László és Könyves Kálmán idején milyen istenítélettel kívánták bizonyítani az elítélt ártatlanságát/bűnösségét! _____ (n-o)

8. Mutassa be az ábra alapján, milyen változás történt az I. István-kori gazdasági helyzethez képest III. Béla király jövedelemforrásaiban?

4

9. Olvassa el az Aranybullából vett idézeteket és válaszoljon a kérdésekre!

„2.Azt is akarjuk, hogy sem mi, sem a mi utódaink valamely hatalmas kedvéért servienseket soha el ne fogassanak...

3.Úgyszintén semmiféle adót, sem „szabad dénárokat” nem fogunk szedetni a serviensek birtokai után.

4.Ha valamely serviens fiú utód nélkül hal meg, birtoka negyedrészt leánya örökölje, a többiről úgy intézkedjék, ahogy akar...ha egyáltalán semmi nemzetsége nincsen, a király fogja birtokba venni...

3.1. Azt is elrendeljük, hogy ha mi vagy a mi utódaink közül valaki valamely időben ezen rendelkezések ellen akarna cselekedni...együttesen és külön-külön...szabadságukban álljon, hogy a hűtlenség minden vétke nélkül nekünk és a mi utódainknak ellenállhassanak és ellentmondhassanak.” (II.András 1222-es okleveléből, az Aranybullából)

9.A) Az idézett törvények milyen területeket érintenek?

- a) _____
 b) _____

a	b
c	d
.../4	

9.B) Melyik társadalmi réteget védi elsősorban a törvény?

- c) _____

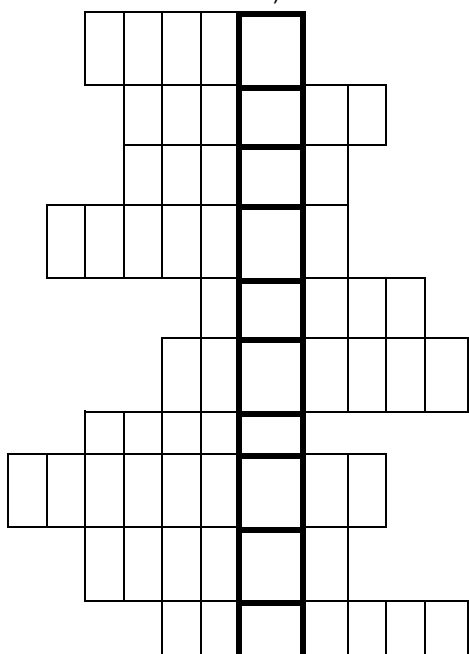
9.C) Írja a vonalra az ellenállási záradék (ius resistendi) sorszámát!

- d) _____

REJTVÉNY

10.A) Írja be soronként a meghatározásnak megfelelő megoldásokat!

k)

- a) Olyan település, melynek lakói elsősorban kézművességből és kereskedelemből éltek.
 b) Az egyháznak fizetett adó. Latinul decima.
 c) Egyházi ügyek megvitatására összehívott gyűlés.
 d) Egyházi tisztségek, javak pénzért vagy más előnyökért való szerzése
 e) A jobbágyok ingyen munkája.
 f) Az investitúra harcok első szakaszának meghatározó képviselője.Ő adta ki a Dictatus Papaet
 g) Mellszobor alakú ereklyetartó
 h) Latin szó, jelentése 'alkalmasság'. A középkorban szűkebb értelemben az uralkodásra való alkalmasságot jelentette
 i) Kr.e. 104-100 között ötször konzul. Híres katonai reformjaival átszervezte a római hadsereget.
 j) Korlátlan hatalommal rendelkező uralkodó.

a	b
c	d
e	f
g	h
i	j
k	l
m	
.../ 13	

10.B) Magyarázza meg röviden a függőleges oszlopban található történelmi fogalmat! (l)

10.C) Ki akart erre az elvre hivatkozva Magyarország fejedelme lenni?(m)

11. ESSZÉ: Mutassa be I. (Szent) István egyházszerző tevékenységét saját ismeretei és a források alapján!

„Ahogy hatályon kívül helyezte a dinasztia legidősebb férfi tagjának trónöröklési igényét..., s ezek helyett új normákat állított: a keresztény elsőszülöttségi jogot és az Isten kegyelméből uralkodó király küldetésudatát, ugyanúgy változtatta meg a legfőbb területen az életet mélyen szabályozó normarendszert... Az újszülöttet meg kellett keresztelni, az embereknek vásár- és ünnepnapokon templomba kellett járnia, elő volt írva számára a gyónás, a böjt, a hitélet gyakorlásának kötelezettsége... ” (Kristó Gyula: Szent István = Nagy képes millenniumi arcképcsarnok, Bp., 1999. 3.p)

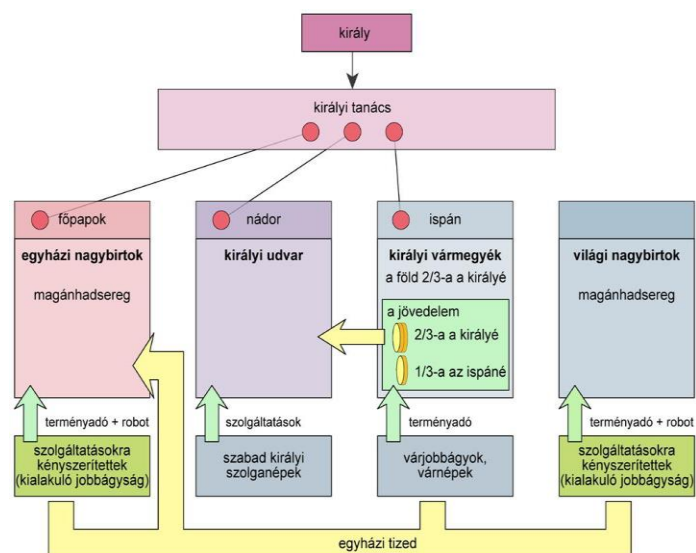
„ I/13. A keresztény vallás megtartásáról

Ha valaki a keresztény vallás megtartását elhanyagolva... bármi vétséget követ el, a vétek természetének megfelelően ítélje meg a püspök az egyházi törvények szabályai szerint... ” (I.István törvénykönyveiből)

„III. A főpapoknak kijáró tiszteletéről

A királyi trón ékessége a főpapoknak rendje, ezért a királyi méltóságban ők kerülnek a harmadik helyre... ” (Szent István király Intelmei Imre herceghez-részletek)

„ A pannonthalmi alapítás fő célja az volt, hogy Magyarországon egy térítő papokat és szerzeteseket nevelő apátság jöjjön létre... ” (Györfy György: István király és műve, Gondolat, Bp., 1977. 180.p.)

5

6

⁵ Száray Miklós (2009): Történelem II. CD melléklet. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest

⁶ Pannonhalma. Az Apátság. In: Irány Magyarország. <http://www.iranymagyarorszag.hu/info/pannonhalma/> (2014. január 12.)

SAVARIA ORSZÁGOS TÖRTÉNELEM TANTÁRGYI VERSENY – iskolai forduló - 10. évfolyam

	a	b
	c	d
	e	f
	g	h
	i	j
	.../ 10	
Elért pontszám: / 100 pont		